

Protokół posiedzenia Komitetu Nauk Historycznych 27 września 2021 r.

Porządek dzienny

1. Wykład prof. Tomasza Wiślicza
2. Zaopiniowanie kandydatów na członków korespondentów Akademii
3. Informacje o pracach Prezydium od ostatniego zebrania
4. Sprawa ewentualnego powołania w skład Komitetu dalszych specjalistów

Przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych prof. dr hab. Tomasz Schramm powitał zebranych. Poprosił o uczczenie chwilą ciszy zmarłego 22 maja prof. dr hab. Henryka Samsonowicza wybitnego członka naszej społeczności.

Następnie zebrani przyjęli zaproponowany porządek dzienny.

1. Wykład *Uwagi historyka o „historii ludowej”* wygłosił prof. dr hab. Tomasz Wiślicz.

W krótkiej dyskusji po wykładzie udział wzięli J. Kita recenzent wydawniczy książki, który wspomniał o błędach rzeczowych, ale też ważniejszych od nich fakcie dowolnego wykorzystania źródeł. Zadziwiający też jest zestawienie polskiego chłopca i niewolnika w Stanach. Prof. A. Sułek zwrócił uwagę, że omawiana pozycja ani nie jest historią walki klasowej, ani nie zbudza ruch rewindykacyjnego, nie ma prawie w niej o chłopach w PRL. Prof. D. Stola wskazał fakt, że książka wpisuje się w warszawską debatę historyków a dotyczy odpowiedzi na pytanie czy uzupełnia lukę czy też jest to rekonstrukcja wiedzy. Wydaje się, że jest to rodzaj pisarstwa, do którego musimy się przyzwyczaić. Autorzy mają inne ciągi skojarzeń niż te, których oczekujemy.

T. Schramm podsumował dyskusję apelem o potrzebie podjęcia dyskusji na temat trybu pracy w naszej profesji.

2. Opiniowanie kandydatów na członków korespondentów Akademii.

Propozycje dotyczące nowych członków Akademii mają przygotować istniejące przy wydziałach PAN Zespoły Nominacyjne w oparciu o opinie poszczególnych komitetów o kandydatach zgłoszonych do Prezesa PAN. Na Wydziale I jednym z członków Zespołu jest prof. Michał Tymowski. Objął on tryb postępowania przy wyborze kandydatów na członków Akademii. Procedura zastosowana przy poprzednich wyborach zostanie powtórzona po raz drugi. Opinie Komitetu Nauk Historycznych poddane zostało pięć kandydatur wysuniętych wstępnie przez środowisko; dodać należy, że historycy mogą też być wysuwani przez środowiska zbliżone, np. Komitet Nauk Socjologicznych. Oczekuje się, że stanowisko Komitetu będzie miało charakter rankingu, wskazującego kandydatury najbardziej pożądane, czy też najsilniej popierane.

Przy wyborze kandydatów na akademików podstawowe są kryteria:

- dorobek osobisty naukowy
- naukowa pozycja w środowisku
- miejsce w nauce światowej

Władze Akademii oczekują, że wybory przyniosą odmłodzenie składu jej członków, a także że zwiększy się wśród nich udział kobiet.

Prof. T. Schramm zwrócił uwagę, że w zbudowaniu oczekiwanego rankingu pomocne może być wstępne głosowanie indykatywne, poprzedzające głosowanie oficjalne, udokumentowane określonymi przez regulamin kartami. Zaproponował, aby w głosowaniu indykatywnym każdy dysponował trzema punktami, wskazując dwóch preferowanych kandydatów i przyznając im odpowiednio dwa i jeden punkt, po czym poprosił zebranych o decyzję. Prof. A. Landau proponowała aby każdy głosujący miał do dyspozycji jeden punkt. Prof. D. Stola przychylił się do propozycji prof. Schramma. Powołano Komisję Skrutacyjną w składzie: Katarzyna Sierakowska, Rafał Wnuk, Joanna Wojdon (przewodnicząca) Na drodze głosowania przyjęto formułę zaproponowaną przez przewodniczącego Komitetu – decyzje tę podjęło 19 osób na 29 obecnych.

W krótkiej dyskusji wymieniono poglądy na temat znaczenia rankingu. Czy wstrzymanie się od głosu lub też brak pozytywnej odpowiedzi na tak oznacza dyskwalifikację. Prof. K. Mikulski stwierdził, że charakter wiążący ma głosowanie oficjalne, w którym każdy w swobodny sposób dokonuje wyboru między głosami „tak”, „nie” i wstrzymującym. Prof. A. Sułek wskazał, że tu jest kluczowe słowo : szansa. Prof. M. Tymowski przypomniał, że kandydatów poddanych opinii wszystkich

komitetów z Wydziału I jest 34, zatem należy ważyć głosy dla wyłonienia mocnej kandydatury mającej wyraźne poparcie Komitetu Nauk Historycznych.

W oparciu o wyniki przeprowadzonego głosowania indykatywnego zostało przeprowadzone głosowanie oficjalne (protokół w załączeniu).

3. Informacje o pracach Prezydium od ostatniego zebrania

Prof. Tomasz Schramm przedstawił informację o działaniach prezydium KNH. Działania te prowadzone w znacznej mierze w porozumieniu z innymi Komitetami w ramach wydziału I budują w PAN struktury poziome. W ostatnim roku polska humanistyka funkcjonowała w konfrontacji z władzą dokumentując różne wydarzenia często wspólnymi uchwałami różnych komitetów:

- w listopadzie 2020 r. dwukrotnie wyrażano zaniepokojenie postawą ministra edukacji i nauki (uchwały KNH z 11-13 listopada 2020 r. i 18-20 listopada 2020 r., podejmowane w drodze głosowania elektronicznego)
- w lutym wzbudziła zaniepokojenie nowa lista punktacji czasopism, co znalazło wyraz m.in. w uchwale Prezydium KNH z 11 marca 2021 r.
- w kwietniu niepokój wzbudziła propozycja powołania Narodowego Komitetu Kopernikańskiego. Na 28 komitetów Wydziału I, 26 z nich (poza Komitetem Nauk o Finansach i Komitetem Nauk Teologicznych) podjęło odpowiednią uchwałę – wśród nich znalazła się uchwała Komitetu Nauk Historycznych z dnia 11 maja.
- w maju projekt zmiany w Ustawie o szkolnictwie wyższym stał się przedmiotem uchwały Prezydium Komitetu Nauk Historycznych z 11 maja 2021 r., dla której podstawą było stanowisko KRASP i RGSW wyrażone w styczniu 2021 r. Uchwałę o brzmieniu jednolitym lub zbliżonym podjęło 18 komitetów Wydziału I.
- na przełomie lipca i sierpnia został wystosowany list otwarty do premiera Morawieckiego w związku z zamieszczoną na Twitterze opinią ministra Czarnka, którą 50 jego sygnatariuszy uznali za niezgodną z dokumentem rządowym „Polityka Naukowa Państwa”. List podpisali przede wszystkim członkowie PAN, a także przewodniczący niektórych komitetów naukowych PAN, wśród nich przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych. List ten pozostał bez odpowiedzi.

W krótkiej dyskusji prof. Andrzej Friszke zwrócił uwagę, że trzeba zadbać aby dokumentacja naszych działań znalazła się na stronie internetowej i przypomnieć te działania na początku roku akademickiego. Bowiem wkrótce nastąpi ewaluacja, a po nowym roku poznamy skutki tej ewaluacji dla humanistyki.

- prof. T. Schramm przypomniał propozycję stałego współdziałania z Komitetem Nauk Prawnych, którą złożył jego przewodniczący prof. Robert Grzeszczak przy okazji sprawy sądowej Barbary Engelking i Jana Grabowskiego.

- W dniu 29 czerwca 2021 r. Prezydium Komitetu Nauk Historycznych podjęło uchwałę w sprawie sytuacji na krakowskim Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej, w ślad za uchwałą Komitetu Nauk Filozoficznych PAN i listem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN do Rady Uczelni. Inicjatywa ta nie przybrała postaci szerszej akcji komitetów Wydziału I.

Przewodniczący Komitetu Nauk Historycznych wchodzi w skład Rady Przewodniczących Komitetów Naukowych powołanej przez Prezesa PAN, w której skład wchodzi po dwóch przewodniczących komitetów z każdego wydziału. Na jej forum bierze aktywny udział w pracach nad regulaminowym określeniem składu i wewnętrznych struktur komitetów naukowych PAN, broniąc rozwiązań wypracowanych w ciągu długich lat w pracach Komitetu Nauk Historycznych. Trwa obszerna dyskusja o udziale w pracach Komitetów osób, które nie są ich członkami, a podejmują działania (np. A. Zakrzewski). Rada odbyła dotąd trzy spotkania, w których ważnym zagadnieniem była właśnie pozycja. W 2012 roku ówczesna wiceprezes PAN, prof. M. Marody ustaliła strukturę Komitetów i zasady współdziałania, ale do tego nie ma obecnie nawiązania. Obecne prace przygotowują rozwiązania dotyczące komitetów naukowych i problemowych Akademii w przyszłej kadencji. Następne spotkanie odbędzie się 8 listopada.

4. Sprawa ewentualnego powołania w skład Komitetu dalszych specjalistów

W odpowiedzi na postawione przez prof. T. Schramma pytanie o ewentualne uzupełnienie składu KNH o dalsze osoby o określonym regulaminowo statusie specjalistów, prof. C. Kukło przedłożył wniosek o powołanie do składu Komitetu dyrektora Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych. Powołanie to związane byłoby z pełnioną funkcją, musi mieć jednak charakter imienny, a więc dotyczyłoby to dr. Pawła Pietrzyka.

5. Wybór kandydata na członka Akademii.

Przewodnicząca Komisji Skrutacyjnej J. Wojdon przedstawiła wyniki głosowania opiniującego pięciu kandydatów na członków-korespondentów PAN. W głosowaniu wzięło udział 27 spośród 29 uprawnionych; z głosowania wyłączyły się dwie osoby będące kandydatami.

Po ogłoszeniu wyników przewodniczący Komitetu złożył gratulacje prof. Cezaremu Kukło, który w przeprowadzonym głosowaniu otrzymał największą liczbę głosów pozytywnych. Prof. Kukło wyraził podziękowanie za wyniki głosowania oraz gratulacje.

6. W ramach wolnych głosów prof. Jan Pomorski jako członek Komisji Ewaluacji Nauki złożył protest w sprawie zmian ewaluacji czasopism. Stwierdził, że brak jest podstaw prawnych przeprowadzenia tych zmian. Korekta listy może nastąpić tylko w odniesieniu do nowych czasopism wpisanych na listę. Natomiast umieszczenie około 1000 nowych czasopism jest bezprawne.

W toku ostatniego spotkania z min. Biernackim ustalono wraz z KRASP i RGSW, że:

1. Podwyższenie punktacji monografii do 120
2. Zawarto kompromis z MEiN, że kategorie uczelni będą ustalane kolegiąlnie przez Komisję Ewaluacji Nauki.

W związku z tą wypowiedzią prof. D. Stola zwrócił uwagę, że stanowiska zajmowane przez Komitet mają wagę prawną.

PRZEWODNICZĄCY
KOMITETU NAUK HISTORYCZNYCH PAN

Prof., dr hab. Tomasz Schramm